

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Кафедра світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Проректор з науково-педагогічної роботи
Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна

Олександр ГОЛОВКО

» _____ 2024 р.

**ПРОГРАМА КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО
ЕКЗАМЕНУ ЗА ФАХОМ «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ,
СУСПІЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ»**

для здобувачів вищої освіти спеціальності

291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітньо-професійної програми

«Міжнародно-політична регіоналістика»

другого (магістерського) рівня вищої освіти

(денна форми навчання)

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри
світової політики,
дипломатії та туристичного бізнесу
протокол № 2 від 23.09.2024 р

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Науково-методичною комісією
ННІ «Каразінський інститут міжнародних
відносин та туристичного бізнесу»
протокол № 2 від 24.09.2024 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні Вченої ради ННІ
«Каразінський інститут міжнародних
відносин та туристичного бізнесу»
протокол № 3 від 25.09.2024р.

Програма комплексного атестаційного екзамену за фахом «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» для студентів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» галузі знань 29 «Міжнародні відносини» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти.

Освітньо-професійна програма «Міжнародно-політична регіоналістика»

Укладачі:

Парфіненко Анатолій Юрійович – кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу».

Панасенко Ганна Сергіївна – кандидат політичних наук, доцентка, доцентка кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу».

Лиман Сергій Іванович – доктор історичних наук, професор, професор кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу».

Сичова Вікторія Вікторівна – докторка наук з державного управління, професорка, професорка кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу».

Панова Ірина Олексіївна – кандидат економічних наук, доцентка, доцентка кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу».

Загальні положення

Комплексний атестаційний екзамен – це комплексна перевірка програмних результатів навчання з фахових дисциплін, передбачених навчальним планом.

Проводиться для студентів 2 курсу денної форми навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти в осінньому семестрі.

Програма комплексного атестаційного екзамену – це основний науково-методичний документ, що регламентує зміст атестаційного екзамену за фахом. Вона спрямована на забезпечення комплексного підходу до оцінки теоретичної, методичної та практичної підготовки студентів, виявлення ступеня їх підготовки до майбутньої самостійної професійної діяльності.

Мета програми – визначити обсяг і необхідний рівень теоретичних знань, одержаних практичних навиків і вмінь з профільюючих дисциплін за освітньо-професійною програмою «Міжнародно-політична регіоналістика».

Для успішного складання комплексного атестаційного екзамену за фахом студент має досягти відповідних програмних результатів навчання за освітньо-професійною програмою «Міжнародно-політична регіоналістика» спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

Програмні компетентності за освітньо-професійною програмою «Міжнародно-політична регіоналістика»:

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК6. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК9. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК10. Здатність адаптуватися та діяти в нових ситуаціях.

ЗК11. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК1. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

СК2. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо здійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності.

СК3. Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.

СК4. Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи.

СК5. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК6. Здатність використовувати для дослідження міжнародних відносин, суспільних комунікацій та для регіональних студій теоретичні та методологічні підходи політології, економічної та правової науки, міждисциплінарних досліджень.

СК7. Здатність здійснювати прикладні аналітичні дослідження проблем міжнародних відносин та світової політики, суспільних комунікацій, регіональних студій, професійно готувати аналітичні матеріали та довідки.

СК9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.

СК10. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

СК11. Здатність аналізувати ключові політичні, соціально-економічні та культурні проблеми розвитку Європейського та Американського регіону, країн Сходу, євроінтеграційні пріоритети України в контексті глобальних тенденцій світової політики.

СК12. Здатність виявляти та аналізувати традиції політичної поведінки країн Західної, Північної, Центрально-Східної Європи, основних міжнародних гравців регіону (Великої Британії, Німеччини, Франції), а також країн Східної, Південно-Східної, Південної, Центральної Азії, Близького та Середнього Сходу та Африки регіональні конфлікти та пов'язані із ними питання безпеки.

СК13. Здатність аналізувати та оцінювати процеси прийняття зовнішньополітичних рішень, визначати пріоритетні напрямки зовнішньополітичного партнерства України з провідними країнами та міжнародними організаціями, використовувати комунікативні засоби для позитивного просування іміджу України серед цільових зарубіжних аудиторій.

Програмні результати навчання за освітньо-професійною програмою «Міжнародно-політична регіоналістика»:

РН1. Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.

РН2. Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини.

РН3. Застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики.

РН4. Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.

PH5. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.

PH7. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.

PH8. Вільно спілкуватися державною та іноземними мовами усно і письмово, з професійних і наукових питань.

PH10. Розробляти та реалізовувати проекти прикладних досліджень міжнародних відносин, зовнішньої та світової політики.

PH12. Формулювати задачі моделювання, створювати і досліджувати моделі об'єктів і процесів міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.

PH13. Брати участь у професійні дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем.

PH14. Оцінювати результати власної роботи і відповідати за особистий професійний розвиток.

PH15. Проводити експертний аналіз політичних систем, економік, культурних процесів країн та регіонів, їх зв'язків з Україною.

PH16. Складати комплексну експертно-аналітичну характеристику європейських, американських, азіатських регіонів та гравців, визначати та прогнозувати стан міжнародних відносин в регіоні та політичний вплив Європи, Східної та Південно-Східної Азії у сучасному світі.

PH17. Застосувати сучасні інструменти реалізації зовнішньої політики (публічна дипломатія, культурна політика, актори «поза суверенітетом» та ін.), спрямовані на активізацію міжнародного співробітництва України з провідними європейськими країнами та регіонами.

Порядок створення, організації та роботи екзаменаційної комісії регламентується «Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії для атестації здобувачів вищої освіти, які отримують ступінь бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра, спеціаліста, магістра) в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна», «Положенні про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна».

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПИСЬМОВИХ ВІДПОВІДЕЙ НА
КОМПЛЕКСНИЙ АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН
ЗА ФАХОМ «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ, СУСПІЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ
ТА РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ»**

Час виконання – 60 хвилин

***УВАГА!** У разі використання заборонених джерел студент на вимогу члена екзаменаційної комісії залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку.*

Екзаменаційне завдання складається з 50 тестових питань з однією правильною відповіддю (по 10 з кожної дисципліни, що винесена на екзамен). Завдання формуються системою з банку питань автоматично (для кожного здобувача вищої освіти індивідуально).

За підсумками екзамену студент може набрати від 0 до 100 балів включно.

Складова екзаменаційного білету	Максимальна кількість балів
Тести (50)	100 (2 бали за кожну вірну відповідь)

Шкала оцінювання

Набрана сума балів зі 100-балової шкали оцінювання переводиться в 4-х рівневу в такий спосіб:

Сума балів за всі види завдань	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70 – 89	добре
50 – 69	задовільно
1 – 49	не задовільно

**ПРОГРАМА
КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ
ЗА ФАХОМ «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ, СУСПІЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ
ТА РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ»**

Завдання для комплексного атестаційного екзамену оформлюється у вигляді тестових завдань, що передбачають одну правильну відповідь, з наступних дисциплін:

**ДИСЦИПЛІНА 1: МІЖНАРОДНА ПОЛІТИЧНА
РЕГІОНАЛІСТИКА (тестові завдання)**

Проблема інституціоналізації та самоазви міжнародно-політичної регіоналістики. Теоретичні основи аналізу регіональних аспектів міжнародних політичних відносин. Формування регіонального структурного рівня системи міжнародних відносин. Процеси глобальної регіоналізації в умовах постбіполярного світу. Міжнародні політичні регіони як продукт міжнародних взаємодій. Регіональна інтеграція та дезінтеграція як дві закономірності функціонування світової системи.

Глобалізаційні та регіоналізаційні процеси на різних етапах історичного розвитку. Сучасна глобалізація і регіоналізація. Соціально-економічні, політичні і культурні наслідки глобалізації для регіонів світу. Проект регіональної інтеграції як альтернатива глобалізації. Регіоналізація та регіоналізм.

Історичні форми європейської інтеграції в Давнину, Середні віки та Модернову добу. Інтеграційні та дезінтеграційні процеси в Європі в ХХ ст. Сучасна регіональна підсистема міжнародних відносин в Європі. Інтеграційні процеси на пострадянському просторі.

Перша регіональна політична організації Америки – Панамериканський союз. Створення та діяльність Організації американських держав. Інтеграційні процеси в Південній Америці у другій половині ХХ – у першій чверті ХХІ ст. МЕРКОСУР. Інтеграція північноамериканських держав у другій половині ХХ – у першій чверті ХХІ ст.

Процеси політичної регіоналізації на Близькому і Середньому Сході. Створення та основні напрямки діяльності Ліги арабських держав. Військово-політичні організації регіону. Інтеграційні процеси в арабському світі другої половини ХХ ст. Процеси політичної регіоналізації в Африці. Створення та основні напрямки діяльності Організації африканської єдності (ОАЄ). Торгово-економічні регіональні об'єднання Африки. Процеси політичної регіоналізації в Азії та АТР. Створення та еволюція АСЕАН. Створення та діяльність АТЕС. Основні напрямки регіонального співробітництва в рамках ШОС.

Міжнародна діяльність політичних еліт і регіоналізація. Поняття міжнародної регіональної еліти. Міжнародна регіональна еліта як важливий елемент формування міжнародного регіону. Міжнародна діяльність політичних еліт Європи. Європейські політичні еліти і сучасний етап регіоналізації.

Особливості формування та міжнародної діяльності політичних еліт пострадянського простору.

Міжнародна діяльність політичних еліт Американського регіону. Процеси регіоналізації та інтереси політичних еліт країн Американського регіону в другій половині ХХ – у першій чверті ХХІ ст. Зміни в політичній системі і зовнішньополітичних доктринах політичних еліт латиноамериканських країн.

Міжнародна діяльність політичних еліт Близького і Середнього Сходу та Африки. Протистояння еліт за конфесійними, ідеологічними, національними ознаками. Фінансові та економічні інтереси нових політичних еліт регіону. Внутрішні та позарегіональні фактори у змінах режимів та політичних еліт.

Міжнародна діяльність політичних еліт Азії та АТР. Зміна пріоритетів політичних еліт провідних країн Азії в умовах постбіполярного світу. Демократизація політичних режимів Азії. Рівні регіональної взаємодії політичних еліт Азії і АТР на сучасному етапі. Основні суперечності міжнародних регіональних еліт на регіональному і глобальному рівні.

Типологізація регіональних рухів та регіональних політичних партій. Міжнародна діяльність регіонально-політичних партій зарубіжних країн. Міжнародна діяльність організованої злочинності в регіонах світу. Проникнення організованої злочинності в міжнародні політичні структури, вплив на прийняття стратегічних рішень. Сучасні регіональні політичні конфлікти. Вплив на хід і врегулювання міжнародно-політичних конфліктів сучасної системи міжнародних відносин. Українські землі в регіональних політичних процесах на різних етапах історичного розвитку. Україна в сучасних процесах макро- та мікрорегіоналізації. Відносини України та ЄС. Євроатлантична інтеграція України

ДИСЦИПЛІНА 2: МІЖНАРОДНІ СИСТЕМИ ТА ГЛОБАЛЬНИЙ РОЗВИТОК (тестові завдання)

Міжнародні системи як об'єкт наукового дослідження. Сутність і основні характеристики системності. Системні функції в науці. Структура міжнародних систем. Структурні рівні системи міжнародних відносин. Історичні типи міжнародних систем. Особливості довестфальського світоустрою. Вестфальська система міжнародних відносин. Віденська система міжнародних відносин. Версальсько-Вашінгтонська система міжнародних відносин. Ялтинсько-Потсдамська система міжнародних відносин. Сучасна постбіполярна міжнародно-політична система

Поняття “глобальні проблеми сучасності” та їх класифікація. Історичні причини виникнення головних проблем сучасного світу. Класифікація глобальних проблем сучасності: соціально-економічні, політичні, екологічні, енергетичні, демографічні тощо. Проблема нерівномірності соціально-економічного розвитку країн і регіонів світу. Проблеми бідності, голоду, хвороб та міжнародний досвід їх подолання. Демографічні проблеми сучасності та етнічна міграція. Сутність, типологія, умови виникнення міжнародних конфліктів. Методи врегулювання міжнародних конфліктів. Управління та контроль над міжнародними конфліктами. Специфіка сучасних криз і участь

світової спільноти в їх врегулюванні. Історичне коріння і форми тероризму. Міжнародний тероризм як глобальне соціально-політичне явище. Міжнародне співробітництво в сфері протидії міжнародному тероризму та ідеологічному екстремізму. Екологічна криза як глобальна проблема. Проблема вичерпності природних ресурсів.

Теорії глобалізації. Сутність сучасної глобалізації. Динаміка цивілізаційних процесів. Інтеграційні та дезінтеграційні процеси в сучасному світі. Проблема визначення національних інтересів України. Пріоритетні напрями зовнішньої політики України. Євроатлантичний вимір зовнішньої політики України. Суб'єкти, об'єкти й архітектура глобального управління. Вплив глобалізації на національну державу. Напрями розвитку національної держави в умовах глобалізації.

ДИСЦИПЛІНА 3: ГЛОБАЛЬНА БЕЗПЕКА ТА МІЖНАРОДНІ КОНФЛІКТИ (тестові завдання)

Сутність і поняття «безпека» та «небезпека». Форми прояву небезпеки. Поняття безпеки в історичній думці. Сутність і поняття «національна безпека», «міжнародна безпека», «глобальна безпека». Головні виклики сучасній глобальній безпеці. Конфлікт цінностей та загострення у світі боротьби за ресурси. Неконтрольоване поширення зброї масового ураження. Міжнародний тероризм та глобалізація криміналу. Неконтрольована міграція. Виклики інформаційній безпеці та інформаційна влада.

Сутність, суб'єкти і предмет міжнародних конфліктів. Причини, типологія і функції конфлікту в міжнародних відносинах. Структура і процес розвитку міжнародних конфліктів. Еволюція наукових уявлень про міжнародні конфлікти від Давнини до сучасності. Особливості війн та конфліктів від Давнини до 1945 р. Збройні конфлікти у добу Холодної війни. Специфіка сучасних конфліктів у світі. Посилення етнічного та конфесійного факторів у сучасних конфліктах. Гібридні й асиметричні види сучасних конфліктів. Проблема та основні тенденції розвитку міжнародного тероризму. Сучасні регулярні армії, приватні військові компанії, незаконні збройні формування. Основні види озброєння, яке використовується в сучасних конфліктах. Способи врегулювання конфліктів та спільна політика безпеки. Роль міжнародних організацій у врегулюванні конфліктів. Прогнозування як складова процесу управління конфліктами.

Сучасні конфлікти в Європі й конфліктний потенціал регіону. Етнонаціоналізм і європейська ідентичність. Національні і транснаціональні доктрини європейських політиків. Етнічні, конфесійні, соціальні, економічні конфлікти в Європі. Європейський міграційний конфлікт 2015 р. Конфлікти на пострадянському просторі. Національна, конфесійна, соціальна, політична, економічна складові конфліктів в СНД. Роль кримінальних структур і зовнішнього фактора в конфліктогенності пострадянського простору. Регіональні миротворчі структури СНД. Антитерористична операція ВСУ в

Донецькій та Луганській областях. Сучасні конфлікти на Американському континенті й конфліктний потенціал регіону. Конфлікти на расовому, національному, конфесійному ґрунті в США. Особливості етнополітичних конфліктів у Канаді. Соціальні та політичні конфлікти в латиноамериканських країнах. Стан корінного населення в країнах Латинської Америки. Історичні корені та сучасний стан Близькосхідного конфлікту. «Арабська весна» та її наслідки в політиці безпеки країн Близького Сходу. Громадянські війни в Лівії, Ємені, Сирії та їх вплив на сучасні міжнародні відносини. Міжконфесійні та міжетнічні збройні конфлікти на території Іраку. Проблема створення незалежного Курдистану. Збройні конфлікти в країнах Середнього Сходу. Війна в Афганістані: історія і сучасний етап. Сучасні конфлікти в Східній Азії та її конфліктний потенціал. Міжетнічні та міжконфесійні конфлікти на території Китаю. Сучасний стан китайсько-тайванських відносин. Територіальні суперечки Японії з Південною Кореєю і РФ. Рівень конфліктної небезпеки в політичних відносинах двох Кореї. Сучасні конфлікти в Південній Азії та її конфліктний потенціал. Міжетнічні та міжконфесійні конфлікти на території Індії. Сепаратизм в етнорегіонах Пакистану. Індійсько-пакистанські конфлікти. Проблема створення Тамільської держави і громадянська війна в Шрі-Ланці. Сучасні конфлікти в Африці та конфліктний потенціал регіону. Етноконфесійний конфлікт у Судані. Конфлікт між Ефіопією й Еритреєю. Громадянська війна в Сомалі. Сучасні конфлікти в Нігерії та ПАР. Громадянські війни в Анголі та Конго. Геноцид у Руанді та Бурунді.

ДИСЦИПЛІНА 4: ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНИХ РІШЕНЬ (тестові завдання)

Державне управління у сфері зовнішньополітичної діяльності: сутність, об'єкт, предмет, мета, завдання, складові. Державно-управлінські рішення у сфері зовнішньої політики.

Національні інтереси. Національні цінності, національна ідентичність та їх взаємозв'язок з національними інтересами і цілями. Національна безпека, види та складові.

Завдання аналітичного забезпечення державного управління. Суб'єкти прийняття зовнішньополітичних рішень.

Механізм, процес, рівні, моделі, чинники впливу (внутрішні та зовнішні, об'єктивні та суб'єктивні) прийняття зовнішньополітичного рішення. Центри впливу на зовнішню політику держави. Міжнародна криза. Специфіка прийняття зовнішньополітичних рішень у демократичних та недемократичних державах.

Державне управління забезпеченням національної безпеки України у зовнішньополітичній сфері. Проблеми національної безпеки в контексті гібридної війни. Організаційно-правовий механізм державного управління у сфері зовнішньої політики України. Закони України «Про Основні напрями зовнішньої політики України», «Про національну безпеку України», Стратегія національної безпеки України. Компетенції вищих державних органів у сфері зовнішньої політики: Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України,

Президент України, Міністерство закордонних справ. Посольства, місії, постійне представництво при міжнародних організаціях, консульства. Механізми імплементації зовнішньополітичних рішень в державному управлінні.

Стратегічне партнерство. Центри прийняття зовнішньополітичних рішень в Україні. Основні стратегічні партнери України. Європейський Союз та НАТО як стратегічні партнери України.

Суб'єкти прийняття зовнішньополітичних рішень у міжрегіональному співробітництві в умовах глобалізації. ООН у системі міжнародних організацій. Рада Європи, Європейський Союз, ОБСЄ, НАТО тощо. Делегування функцій держави міжнародним та наддержавним організаціям. Міста, мега-міста, «глобальні міста» як міжнародні актори.

Нова кадрова політика, перехід від лінійної системи управління дипломатичною службою до функціональної. Координація державної політики в сфері європейської та євроатлантичної інтеграції.

ДИСЦИПЛІНА 5: ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ (тестові завдання)

Еволюція футуроорієнтованого потенціалу суспільно-політичної думки. Специфіка, типи та основні категорії політичного прогнозування. Теоретичні основи розвитку утопічних ідей. Фантастика як складова футуроорієнтованого потенціалу людства. Місце і роль прогнозування в науці як самодостатнього напрямку. Особливості футурологічних концепцій. Основні риси та відмінності внутрішньополітичного та зовнішньополітичного прогнозування. Особливості типології прогнозів за часовими параметрами. Принцип альтернативності прогнозування. Принцип системності прогнозування. Синтетично-плюралістичний підхід. Методологічний підхід поєднання юридичного і політичного аналізу у дослідженні держави й суспільства за концепцією М. Дюверже. Синергетичний принцип. Принцип верифікації (перевірки). Метод колективної генерації ідей («мозковий штурм»). Метод моделювання. Метод колективної експертної оцінки. Метод «Дельфі». Метод побудови сценаріїв. Методи екстраполяції та інтерполяції.

Сутність та етапи політичного моделювання. Алгоритм моделювання політичних та соціально-економічних процесів американського дослідника Ф. А. Шродта. Основні типи моделей: статичні та динамічні, макромоделі та мікромоделі, моделі одного рівня збільшення. Трендові моделі. Імітаційні моделі. Штучний інтелект. Івент-аналіз. Реалізація стратегії й тактики державно політичного розвитку. Основні ознаки стратегічного планування. Основні функції державної стратегії. Моделювання міжнародних відносин. Основні принципи моделювання. Факторний аналіз. Кластерний аналіз. Глобальне моделювання. Глобальні моделі взаємовідносин держав за С. Хантінгтоном, Г. Кіссінджером і З. Бжезінським.

Державно-управлінські рішення як об'єкт політичного прогнозування. Основні ознаки державно-управлінських рішень. Класифікація державно-управлінських рішень. Сутність прийняття управлінських рішень. Етапи процесу

прийняття державних рішень. Основні етапи підготовки та оптимізації управлінського рішення. Процедури процесу прийняття управлінських рішень. Модель прийняття державно-управлінських рішень.

Футурологічні проєкти цивілізаційного розвитку. Концепція постіндустріального суспільства Е. Тоффлера. Концепція інформаційного суспільства Дж. Нейсбіт. Ідеї «Кінця історії» та «Кінець людини» американського професора політології Фр. Фукуяма. Новітні суспільно-політичні тенденції загальноцивілізаційного процесу. Ключові ідеї доповіді А. Кінга і Б. Шнайдера – «Перша глобальна революція».

Проблема взаємодії державної влади та опозиції в дослідженнях українського політолога В. Бабкіна. Перспективи трансформації українського суспільства на засадах політичного плюралізму. Основні тенденції у розвитку національних держав у дослідженнях українського етнодержавознавця Ю. Римаренка.

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Теоретичні основи аналізу регіональних аспектів міжнародних політичних відносин.
2. Регіональний рівень системи міжнародних відносин
3. Сучасна глобалізація і регіоналізація. Проблеми, що породжуються глобалізацією.
4. Історичні форми європейської інтеграції в Давнину, Середні віки та Модернову добу.
5. Інтеграційні та дезінтеграційні процеси в Європі в ХХ ст.
6. Сучасна регіональна підсистема міжнародних відносин в Європі.
7. Інтеграційні процеси в Південній Америці у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.
8. Інтеграція північноамериканських держав в другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.
9. Процеси політичної регіоналізації на Близькому і Середньому Сході.
10. Процеси політичної регіоналізації в Африці.
11. Процеси політичної регіоналізації в Азії та АТР.
12. Міжнародна діяльність політичних еліт Європи.
13. Міжнародна діяльність політичних еліт Американського регіону.
14. Міжнародна діяльність політичних еліт Близького і Середнього Сходу та Африки.
15. Міжнародна діяльність політичних еліт Азії та АТР.
16. Міжнародна діяльність регіонально-політичних партій зарубіжних країн.
17. Міжнародна діяльність організованої злочинності в регіонах світу.
18. Сучасні регіональні політичні конфлікти.
19. Українські землі в регіональних політичних процесах на різних етапах історичного розвитку.
20. Україна в сучасних процесах макро- та мікрорегіоналізації.
21. Система показників рівнів розвитку країн ЄС – СНР.

22. Модернізація державного управління в контексті європейських інтеграційних процесів.
23. Соціальна політика країн ЄС в умовах модернізації економіки.
24. Витоки і передумови європейської інтеграції.
25. Інтернаціоналізація, глобалізація та транснаціоналізація господарської діяльності.
26. Глобальні проблеми світового господарства.
27. Міжнародні системи як об'єкт наукового дослідження.
28. Сутність і основні характеристики системності.
29. Структура міжнародних систем.
30. Історичні типи міжнародних систем.
31. Постбіполярна міжнародно-політична система
32. Поняття "глобальні проблеми сучасності" та їх класифікація.
33. Проблема нерівномірності соціально-економічного розвитку країн і регіонів світу.
34. Проблеми бідності, голоду, хвороб та міжнародний досвід їх подолання.
35. Демографічні проблеми сучасності та етнічна міграція.
36. Сутність, типологія, умови виникнення міжнародних конфліктів.
37. Специфіка сучасних криз і участь світової спільноти в їх врегулюванні.
38. Міжнародний тероризм як глобальне соціально-політичне явище.
39. Міжнародне співробітництво в сфері протидії міжнародному тероризму та ідеологічному екстремізму.
40. Екологічна криза як глобальна проблема.
41. Теорії глобалізації.
42. Сутність сучасної глобалізації. Динаміка цивілізаційних процесів
43. Інтеграційні та дезінтеграційні процеси в сучасному світі
44. Євроатлантичний вимір зовнішньої політики України.
45. Суб'єкти, об'єкти й архітектура глобального управління.
46. Вплив глобалізації на національну державу.
47. Сутність і поняття «безпека» та «небезпека».
48. Поняття безпеки в історичній думці.
49. Сутність і поняття «національна безпека», «міжнародна безпека», «глобальна безпека».
50. Конфлікт цінностей та загострення у світі боротьби за ресурси.
51. Неконтрольоване поширення зброї масового ураження.
52. Міжнародний тероризм та глобалізація криміналу.
53. Неконтрольована міграція.
54. Виклики інформаційній безпеці та інформаційна влада.
55. Сутність, суб'єкти і предмет міжнародних конфліктів.
56. Причини, типологія і функції конфлікту в міжнародних відносинах. Структура і процес розвитку міжнародних конфліктів.
57. Еволюція наукових уявлень про міжнародні конфлікти від Давнини до сучасності.
58. Особливості війн та конфліктів від Давнини до 1945 р.
59. Збройні конфлікти у добу Холодної війни.

60. Специфіка сучасних конфліктів. Посилення етнічного та конфесійного факторів у сучасних конфліктах.
61. Гібридні й асиметричні види сучасних конфліктів.
62. Проблема та основні тенденції розвитку міжнародного тероризму.
63. Сучасні регулярні армії, приватні військові компанії, незаконні збройні формування.
64. Основні види озброєння, яке використовується в сучасних конфліктах.
65. Способи врегулювання конфліктів та спільна політика безпеки. Роль міжнародних організацій у врегулюванні конфліктів.
66. Прогнозування як складова процесу управління конфліктами.
67. Сучасні конфлікти в Європі й конфліктний потенціал регіону.
68. Конфлікти на пострадянському просторі.
69. Сучасні конфлікти на Американському континенті й конфліктний потенціал регіону.
70. Сучасні конфлікти на Близькому Сході.
71. Збройні конфлікти в країнах Середнього Сходу. Війна в Афганістані: історія і сучасний етап.
72. Сучасні конфлікти в Східній Азії та її конфліктний потенціал.
73. Сучасні конфлікти в Південній Азії та її конфліктний потенціал.
74. Сучасні конфлікти в Африці та конфліктний потенціал регіону.
75. Державне управління у сфері зовнішньополітичної діяльності. Суб'єкти державного управління у сфері зовнішньої політики, їх особливості
76. Державне управління закордонними справами: сутність, об'єкт, предмет, мета, завдання.
77. Державний суверенітет, незалежність, державні інтереси: сутність, відмінності між поняттями.
78. Національні інтереси: класифікація, структура, побудова ієрархії.
79. Національна безпека: основні поняття та категорії, види, складові, стратегії.
80. Паспорт (матриця) загрози національній безпеці: складові, значення. Поняття “небезпека”, “загроза”, “виклик” та “ризик” національній безпеці.
81. Інформаційно-аналітичне забезпечення державного управління у сфері зовнішньої політики: сутність, мета, документи
82. Суб'єкти інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління у сфері зовнішньої політики, їх функції
83. Функції експертної дипломатії, мозкових, аналітичних центрів у системі інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління у сфері зовнішньої політики.
84. Організаційно-правовий механізм державного управління у сфері зовнішньої політики України. Повноваження Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України у здійсненні зовнішньополітичної діяльності держави.
85. Закордонні органи держави для зовнішньополітичної діяльності: постійні та тимчасові, посольства, місії, постійне представництво при міжнародних організаціях, консульства.

86. Механізми імплементації Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом в державному управлінні України
87. Система національної безпеки. Система органів державного управління забезпеченням нацбезпеки України. Закон України «Про національну безпеку України» (2018 р.)
88. Стратегічне партнерство у двосторонній дипломатії України. Основні міжнародні (особливі, важливі, пріоритетні) партнери України.
89. Стратегічне партнерство у відносинах України з міжнародними організаціями (ООН, Рада Європи, Європейський Союз, ОБСЄ. НАТО).
90. Особливості футурологічних концепцій.
91. Специфіка, типи та основні категорії політичного прогнозування.
92. Основні риси та відмінності внутрішньополітичного та зовнішньополітичного прогнозування.
93. Принципи зовнішньополітичного прогнозування.
94. Методологічний підхід поєднання юридичного і політичного аналізу у дослідженнях держави й суспільства відповідно до М. Дюверже
95. Принцип верифікації (перевірки) у зовнішньополітичному прогнозуванні
96. Метод колективної генерації ідей («мозковий штурм»).
97. Метод моделювання у зовнішньополітичному прогнозуванні
98. Метод колективної експертної оцінки у зовнішньополітичному прогнозуванні
99. Метод «Дельфі»
100. Метод побудови сценаріїв у зовнішньополітичному прогнозуванні
101. Методи екстраполяції та інтерполяції у зовнішньополітичному прогнозуванні
102. Сутність та етапи політичного моделювання.
103. Алгоритм моделювання політичних та соціально-економічних процесів американського дослідника Ф. А. Шродта.
104. Основні типи моделей: статичні та динамічні; макромоделі та мікромоделі, моделі одного рівня збільшення. Трендові моделі. Імітаційні моделі. Штучний інтелект. Івент-аналіз.
105. Основні ознаки стратегічного планування.
106. Моделювання міжнародних відносин.
107. Глобальні моделі взаємовідносин держав за С. Хантінгтоном, Г. Кіссінджером і З. Бжезінським.
108. Державно-управлінські рішення як об'єкт політичного прогнозування.
109. Основні ознаки та класифікація державно-управлінських рішень.
110. Модель прийняття державно-управлінських рішень.
111. Концепція постіндустріального суспільства Е. Тоффлера.
112. Концепція інформаційного суспільства Дж. Нейсбіт.
113. Ідеї «Кінця історії» та «Кінець людини» американського професора політології Фр. Фукуяма.
114. Ключові ідеї доповіді А. Кінга і Б. Шнайдера – «Перша глобальна революція».

115. Проблема взаємодії державної влади та опозиції в дослідженнях українського політолога В. Бабкіна.
116. Перспективи трансформації українського суспільства на засадах політичного плюралізму.
117. Основні тенденції розвитку національних держав у дослідженнях українського етнодержавознавця Ю. Римаренка.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Американська історія та політика: науковий журнал. Київ, 2016. № 2. 260 с.
2. Андріянова Н. М. Трансформація діяльності НАТО після закінчення "холодної війни". *Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського*. 2018. № 1. С. 113–119. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znrcvdsd_2018_1_21
3. Андріяш В. І., Громадська Н. А., Малікіна О. А. Оцінювання державно-управлінських рішень: моделі та критерії. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 9. DOI: [10.32702/2307-2156-2021.9.3](https://doi.org/10.32702/2307-2156-2021.9.3)
4. Бакуменко В.Д., Руденко О.М., Туча В.В. Механізми імплементації політичних рішень в державному управлінні: монографія. Київ: АМУ, 2015. 184 с.
5. Безрукова Н.В., Джурка Н.В. Економічні відносини країн-членів НАФТА: оцінка результатів співпраці. *Ефективна економіка*. 2018. № 12. С. 1 – 10.
6. Бжезинский З. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи. / Пер. О. Фешовець. Львів – Івано-Франківськ: Лілея-НВ. 2000. 236 с.
7. Біла книга 2021. Оборонна політика України. Київ: Міністерство оборони України, 2022. 120 с.
8. Борисова О.В. Зовнішня політика України: історія та сучасність: курс лекцій. Київ: Кондор, 2017. 341 с.
9. Вдовиченко В. Рим згадав про лідерство: як новий прем'єр змінив зовнішню політику Італії. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2021/04/14/7122096/>
10. Вонсович С. Г. Політичний аналіз і прогноз: навчально-методичний посібник [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 228 с. URL: <http://surl.li/zmeimv>
11. Габро І. Особливості використання засобів та інструментів медіа-дипломатії в зовнішній політиці Великобританії та Німеччини. *Міжнародні відносини*. 2017. № 15. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3124
12. Гарнага О. М. Аналіз і прогнозування в системі міжнародних економічних відносин. *Вісник Національного університету водного господарства та інженерії природокористування*. 2021. Вип. 2 (94). DOI: <https://doi.org/10.31713/ve220213>
13. Гелд Д., МакГрю Е., Голдблатт, Д. Перратон Дж. Глобальні трансформації. Політика, економіка, культура. К.: Фенікс, 2020. 584 с.
14. Годлевський М. "М'яка сила" як засіб зовнішньої політики США за адміністрації Барака Обама. *Вісник КНУ імені Т. Шевченка. Серія «Історія»*. 2014. Вип. 2. (120). С. 14 – 17.

15. Годлевський М. Силові і несилові засоби в зовнішній політиці США в 1950–1960-х роках. *Американська історія та політика*. 2016. № 1. С. 168 – 175.
16. Головань О.О. Еволюція зовнішньої політики США на початку XXI ст. Дис. ... канд політ. наук. Спеціальність 23.00.04: Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку. К., 2015. 202 с. URL: http://old.chdu.edu.ua/uploads/2016/dis/Golovan_dis.pdf
17. Головченко В. Американсько-китайська складова формування нестационарної системи міжнародних відносин у Східній Азії. *Вісник КНУ імені Т. Шевченка. Серія «Міжнародні відносини»*. 2017. Вип. 1. (46). С. 11 – 15.
18. Головченко В. Геополітичні й безпекові інтереси США в Східній Азії. *Вісник КНУ імені Т. Шевченка. Серія «Міжнародні відносини»*. 2015. Вип. 1. (43). С. 7 – 10.
19. Горобець І.В. Процеси формування системи регіональної безпеки в Південній Азії (початок 1990-х – середина 2010-х років). К.: Міленіум, 2017. 418 с.
20. Городня Н. Американсько-китайські відносини за адміністрації Барка Обами. *Історичний архів. Наукові студії: Зб. наук. пр.* 2013. Вип. 10. С. 96 – 102.
21. Даниленко С., Гальона О. Геополітичні акценти зовнішньої політики США в Центральній Азії. *Вісник КНУ імені Т. Шевченка. Серія «Міжнародні відносини»*. 2017. Вип. 1. (46). С. 20 – 26.
22. Дівак В. Країни «Великого Близького Сходу» та Північної Африки в контексті глобального переформатування регіону. *Держава і право*. Вип. 56. С. 576 – 587.
23. Дорошко М.С. Геополітичні інтереси та зовнішня політика держав пострадянського простору : навч. посіб. К., 2012. 228 с.
24. Дудко І., Погорєлова І. Китай у зовнішньополітичних стратегіях США: від Б. Обами до Д. Трампа. 2017. С. 54 – 76. *Institutional Repository of Vadym Hetman Kyiv National Economic University*. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/28845/54-76.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
25. Дужа І.А. Еволюція політики США в Азійсько-Тихоокеанському регіоні: монографія / Дужа І.А. Біла Церква: ДНВЗ «БНАУ», 2018. 198 с.
26. Дюррозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів: пер. с фр. / Пер. Є. Марічев, Л. Погорєлова, В. Чайковський. К.: Основи. 1999. 903 с.
27. Європейська та євроатлантична інтеграція: навч. посіб. / О. В. Баула, Т. В. Божидарнік, Т. М. Вісіна, ін ; М-во освіти і науки України, «Луцький нац. техн. ун-т» ; [за заг. ред. О. М. Лютак]. Херсон : ОЛДИ-ПЛЮС, 2019. 375 с.
28. Європейський Союз: основи політики, інституційного устрою та права / Інститут європейської політики (Берлін). переклад з нім: Заповіт, 2001.

29. Ємельянов В. М., Андріяш В.І. Державне управління: у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях : навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2015. 336 с.
30. Жигайло В. Пріоритетні напрямки зовнішньої політики США. *Психологічні виміри культури, економіки, управління. Науковий журнал.* 2018. № XI. С. 390 – 396.
31. Захарченко А. М. Відносини між США та ЄС в контексті проблем безпеки Близького Сходу в період президентства Д. Трампа. *Політичне життя.* 2020. № 1. С. 96 – 101.
32. Іваницька О. П. Регіональні підсистеми міжнародних відносин: навч. посібник. Вінниця: ТВОРИ, 2018. 444 с.
33. Кан Д.С. Еволюція політики США щодо Кореї. *Вісник ДонНУ ім. В. Стуса. Серія: Політичні науки.* 2020. Вип. 5. С. 40 – 48.
34. Катренко А.В., Пасічник В.В. Теорія прийняття рішень. Київ, 2009. 440 с.
35. Кіссинджер Г. Дипломатія / Пер. з англ. М. Гоцацюка, В. Горбатська. К.: Вид. група КМ-БУКС. 2020. 864 с.
36. Клус В.В. Пріоритети зовнішньої політики ФРН (2013–2021). *Соціально-політичні студії. Науковий альманах. Праці молодих науковців.* 2021. Вип. 5. С. 65 – 69.
37. Коваль Я. Особливості прийняття державно-управлінських рішень. *Матеріали конференцій МЦНД*, (26.08.2022; Чернівці, Україна). С. 62–64. URL: <https://archive.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/article/view/206>
38. Кондратюк С. Еволюція зовнішньополітичної стратегії ФРН у контексті протиріч між європейською й американською складовими трансатлантичної вісі. С. 296 – 302. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/19884/49Kondratyuk.pdf?sequence=1>
39. Конституція України: Закон України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 № (із змінами внесеними згідно із Законами ... № 2680-VIII від 07.02.2019. *Відомості Верховної Ради.* 2019. № 9. Ст. 50.
40. Корсунський С. Зовнішня політика в епоху трансформацій. Київ : Vivat, 2020. 256 с.
41. Корсунський С. Як побудувати відносини з країнами Азії. Харків: Vivat, 2021. 288 с.
42. Кравчук Л.М. Маємо те, що маємо: Спогади і роздуми. К.: Століття. 2002. 392 с.
43. Курандо О.С. Доктрина Обама у зовнішній політиці США. Дис. ... канд. політ. наук. Спец. 23.00.04 – політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку. Одеса, 2019. 207 с.
44. Лимар М.Ю. Американський чинник у європейських інтеграційних процесах в період президентства Барака Обама. Дис. ... канд. політ. наук. Спеціальність 23.00.04 «Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку». Миколаїв, 2019. 249 с. URL: https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/05/Lymar_Dis.pdf

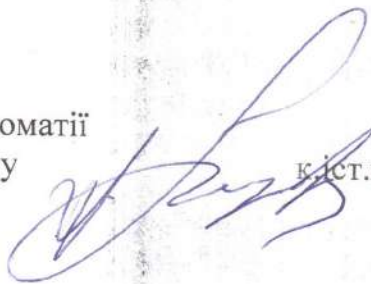
45. Лозовицький О. Французько-американське суперництво як чинник зовнішньополітичного курсу США в Європі у другій половині ХХ ст. *Американська історія та політика*. 2016. № 2. С. 48 – 55.
46. Міжнародні організації: навч. посіб. / за ред. Козака Ю.Г., Ковалевського В.В., Логвінової Н.С. Київ: Центр навчальної літератури, 2009. 223 с.
47. Мітрофанова О. Стратегічне партнерство зі США провідних європейських акторів *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. Вип. 120. Ч. I. 2014. С. 84 – 93.
48. Мовчан У. В. Сучасний стан стратегічного планування політико-правового розвитку України. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2023. Вип. 94. С. 254-260. URL: <http://jnas.nbuv.gov.ua/article/UJRN-0001462918>
49. Надибська О. Я. Надибський М.І. Стратегічне партнерство Канада – США: досвід асиметричних відносин. *Політикус*. 2019. Вип. 5. С. 49 – 53.
50. Неліпа Д. Системний аналіз в політології. Підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2023. 304 с.
51. Ніпіаліді О. Регіон Великого Близького Сходу і Північної Африки у сучасній системі міжнародної безпеки // *Економічний аналіз*. 2021. Том 31. № 3. С. 33–42.
52. Одінцова Г.С., Дзюнзюк В.Б., Мельтюхова Н.М. та ін. Теорія та історія державного управління: навч. посіб. Київ: Видав. дім «Професіонал», 2008. 288 с.
53. Олійник О.В. Зародження амеркиансько-британських «особливих» відносин. *Збірник наукових праць «Політологічні студії»*. 2011. Вип. 2. С. 142–154.
54. Орлова Т.В. Сучасна політична історія країн світу. 2-е вид., доп. і переробл. / Т.В. Орлова. Київ–Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2017. С. 361 – 384.
55. Петренко І. І. Методи політичних досліджень. Київ : Норма права, 2023. 220 с.
56. Питльована Л.Ю. Зовнішня політика США зламу ХІХ – початку ХХ століття в американському повоєнному історіографічному дискурсі: основні ідеї та проблеми. *Військово-науковий вісник*. 2013. Вип. 20. С. 239 – 259.
57. Погорєлова І. С. Особливості політичного прогнозування у міжнародних відносинах. *Політикус : науковий журнал*. 2022. № 5. С. 14–21. DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2022-5.2>
58. Положення про Міністерство закордонних справ України: Затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 30 березня 2016 р. № 281 . URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/281-2016-%D0%BF>
59. Потеряйко С. П. Механізми прийняття державно-управлінських рішень у сфері державної безпеки. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління*. 2021. Том 32 (71). № 3. С. 108-114. DOI: <https://doi.org/10.32838/TNU-2663-6468/2021.3/18>

60. Практична політологія [Електронний ресурс]. Бульбенюк С.С., Довганик Н.М., Зайцева З.І. та інші. Київ : КНЕУ, 2022. 328 с. URL: <http://surl.li/gudllu>
61. Приймак Б. Веймарський трикутник як інструмент зовнішньої політики Німеччини в контексті розширення ЄС на Схід. *Європейський політичний та правовий дискурс*. 2017. Вип. 4. № 6. С. 24 – 31.
62. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України від 1 липня 2010 року № 2411-VI із змінами, внесеними згідно із законами № 2469-VIII від 21.06.2018. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2411-17_2.
63. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 року № 794-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 13. Ст. 222.
64. Про міжнародні договори України : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 2004 № 50. ст. 540.
65. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 31. Ст.241.
66. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України від 05.10.2017р. № 2163-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 45. Ст. 403.
67. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України 5 березня 1998 року № 183/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 35. Ст. 237.
68. Про Службу зовнішньої розвідки України: Закон України від 1 грудня 2005 року № 3160-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 8. Ст. 94.
69. Райс К. Демократія / Пер. Л. Герасимчук. 2017. 506 с.
70. Сидорук Т., Павлюк В. Вступ до європейських студій: Навчальний посібник, Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2020.
71. Ситник Г.П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади): підруч. Київ: НАДУ, 2012. 544 с. URL: kpu.kpi.ua/wp-content/.../Derzhavne-upravlinnya-u-sferi-natsionalnoyi-bezpeki.pdf
72. Сичова В.В. Державне управління та прийняття зовнішньополітичних рішень: інформ.ресурс (дистанційний курс), навч. посіб. Харків: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2020. URL : <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=4650> (сертифіковано дистанційний курс, 2021).
73. Сідоров М.В. Особливості функціонування економіки Канади на сучасному етапі її розвитку. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»*. 2016. Вип. 5. С. 74 – 78.
74. Соснін О. В. Сучасні міжнародні системи та глобальний розвиток (соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-антропологічні виміри) : Навчальний посібник / О. В. Соснін, В. Г. Воронкова, О. Є. Постол. К.: Центр навчальної літератури. 2015. 556 с.

75. Сполучені Штати Америки у сучасному світі: політика, економіка, право, суспільство. *Збірник матеріалів II міжнародної науково-практичної конференції* (15 травня 2015 р., м. Львів). Ч. 2. Львів, 2015. 833 с.
76. Станчев М. Третя світова: битва за Україну / М. Станчев, Ю. Фельштинський. Київ: Наш Формат, 2022. 408 с.
77. Стичинська А. Б. Сценарні методи у політичному прогнозуванні: різновиди та особливості застосування. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2023. Вип. 93. С. 226–232. URL: <http://jnas.nbuiv.gov.ua/article/UJRN-0001429323>
78. Стичинська А.Б. Загальна характеристика основних методів політичного прогнозування. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2023. Вип. 42. С. 163-167. DOI <https://doi.org/10.32782/apfs.v042.2023.27>
79. Стойко О.М. Експертиза та прогнозування в умовах постнормальної науки. *Політологічний вісник*. 2023. Vol. 90. С. 186-201 DOI:[10.17721/2415-881x.2023.90.186-201](https://doi.org/10.17721/2415-881x.2023.90.186-201)
80. Стратегічні комунікації в міжнародних відносинах. Монографія / В. М.Бєбик, С. І. Копійка, Є. А. Макаренко та ін. . К.: Вадекс, 2019. 442 с.
81. Стратегія національної безпеки України «Безпека людини – безпека країни»: Затверджено Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text>
82. Тенденції міжнародних відносин та проблеми європейської безпеки: зб. наук. праць. / за заг. ред. С.В. Толстова. К.: ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України». 2020. 332 с.
83. Транснаціональні корпорації / І. О. Давидова, К. Ю. Величко, О. І. Печенка. Харків : Форт, 2018. 175 с.
84. Угода про партнерство і співробітництво між Європейським Союзом та Україною від 16.06.1994 р. Представництво Європейської Комісії в Україні, 1994.
85. Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т. / Редкол.: Л.В. Губерський (голова) та ін. Київ: Знання України, 2004. Т. 1.
86. Філіпенко А.С. Європейська інтеграція України: поточна ситуація, завдання та пріоритети державної політики / А.С. Філіпенко, О.В. Снігир. – Київ: Національний інститут стратегічних досліджень, 2010. – 63 с.
87. Харлан Г. Зовнішньополітичні орієнтири ФРН у східноєвропейській політиці
Г. Шредера (1998–2005 рр.). *Український історичний збірник*. Вип. 17. 2014. С. 235 – 243.
88. Шишкін І. Азійські країни АТР: державний лад, політичні системи, зовнішня політика : навчальний посібник. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2018. 124 с.
89. Breuning M. Investigating Leaders: Integrating the Study of Individuals in Foreign Policy Analysis and International Relations. *Teoria Polityki*. 2022. Vol.6 P. 81–99. DOI:[10.4467/25440845TP.22.003.16003](https://doi.org/10.4467/25440845TP.22.003.16003)

90. Colonomos A. *Selling the future : the perils of predicting global politics*. New York : Oxford University Press, 2016. 225 p.
91. Dr. Luu Thuy Hong. *Foreign Policy Analysis – An Approach from Policy Theory*. *Migration Letters*. 2022. Vol. 19(S2), 1656–1665. Retrieved from <https://migrationletters.com/index.php/ml/article/view/10634>
92. Galtung J. *The True Worlds. A Transnational Perspective*. N.Y., 2020. 469 p.
93. Gleditsch, Kristian Skrede. One without the Other? Prediction and Policy in International Studies. *International Studies Quarterly*. 2022. Vol. 66, sqac036. DOI: <https://doi.org/10.1093/isq/sqac036>
94. Laís Caroline Kuss *Foreign Policy Analysis: What to Study and Why? Contexto Internacional*. 2023. Vol. 45(2). DOI: <https://doi.org/10.1590/S0102-8529.20234502e20230052>
95. Pollock P. H., Edwards B. C. *The essentials of political analysis*. Washington : D.C., 2020. 342 p.
96. Ritzer G., Dean P. *Globalization: Conceptualization, Origins, and History*. 2nd Edition. Oxford, 2019. 606 p.
97. *Routledge Handbook of Foreign Policy Analysis Methods* / ed. by P. A. Mello, F. Ostermann. London, N. Y.: Routledge, 2023. 602 p.
98. Sanderson S. K. *Civilizations and world systems: studying world-historical change*. 2017. 348 p.
99. Steger M. B. *Globalization : A Very Short Introduction* / M. B. Steger. – 4th ed. Oxford, United Kingdom ; New York, USA : Oxford University Press, 2017. 148 p.

Завідувач кафедри
світової політики, дипломатії
та туристичного бізнесу

к.іст.н. доц. Анатолій ПАРФІНЕНКО